

Motion till riksdagen 2021/22:3430

av **Jessica Rosencrantz m.fl. (M)**

Djurskydd

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska följa upp hur den nya djurskyddslagen har implementerats i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för ett närmare samarbete mellan myndigheterna och branschen för att upptäcka brister i djurhållning och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för bättre kontroll av hur djur behandlas på slakterier, för att upptäcka brister i djurhållning, och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska utreda om krav på kameraövervakning ska införas på vissa småskaliga slakterier och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka inom EU för att importerat kött som kommer från djur som slaktats utan bedövning ska märkas med tydlig information om detta vid försäljning och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att förbudet för svanskupering av grisar i EU efterlevs och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda alternativ till koldioxidbedövning vid slakt och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Tullverket ökade möjligheter att stoppa djurtransporter och omhänderta djuren och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett grovt djurplågeribrott för de allvarligaste typerna av djurplågeri och tillkännager detta för regeringen.

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU:s nya förordning om veterinärmedicinska läkemedel ska följas upp systematiskt i syfte att säkerställa att den efterlevs och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska ta fram en strategi för djurfria forskningsmetoder och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av djurfri forskning och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att det införs djurskyddslagstiftning på EU-nivå som motsvarar det svenska djurskyddet och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska driva på för att djurskyddsarbetet inom samtliga EU:s medlemsstater ska förbättras och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att Europeiska revisionsrättens granskning ska leda till åtgärder samt att verka för att revisionsrättens granskningar av djurskydd sker tätare och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att antalet kontroller av djurtransporter inom samtliga EU:s medlemsstater ska öka och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att efterlevnaden av EU:s djurskyddsregler måste skärpas och att ett led i det arbetet innebär att tillförsäkra pålitliga data och statistik från medlemsländerna kring kontroller av djurtransporter och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för rätten att ställa krav på provtagning av levande djur som ska införas i Sverige i syfte att stoppa smittor och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att förbudet för svanskupering av grisar i EU efterlevs och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka antalet utbildningsplatser på veterinärprogrammet och djursjukskötprogrammet och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett s.k. snabbspår för djursjukskötare och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svensk journalföring på djur ska kunna skrivas på engelska och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att djurvårdare ska få utökade befogenheter och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om smittorisken för djuren vid intrång på bondgårdar av militanta djurrättsaktivister och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska driva på för att genomförandet av direktiven inom Cites följs upp av medlemsländerna i syfte att motverka den illegala handeln med vilda djur i högre grad och tillkännager detta för regeringen.

26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska driva på för att EU ska motverka förekomsten av illegal handel med djur och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska driva på för att marknaden av elfenben ska stoppas inom EU och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige har ett av världens högsta djurskydd, något som vi ska värna och vara stolta över. Sverige bör verka för att djurskydds-nivån i EU utvecklas för att nå upp till svensk standard, och att djurskyddsdirektiven efterlevs överallt i alla EU-länder.

Djur som hålls av människor omfattas av djurskyddslagstiftningen som ska verka förebyggande. Målet är att djuren ska ha det bra och kunna bete sig naturligt. I djurskyddslagen står det också att handlingar som innebär fysiskt och psykiskt lidande för djuren är förbjudna. För att djuren ska ha det bra behövs tydlig och ansvarsfull lagstiftning där skydd och förebyggande insatser regleras. Vi moderater anser att det ska införas en ny brottsrubricering med grovt djurplågeri. Djur som utsätts för misshandel och/eller svår vanskötsel är allvarligt. Straffskalan idag är låg i relation till brottets innebörd. Vi anser att samhället behöver skicka tydliga signaler om att vi ser allvarligt på djurplågeri.

För att tidigare upptäcka brister i djurhållning vill vi att regeringen ska verka för ett närmare samarbete mellan myndigheterna och branschen. Vi anser också att det är viktigt att Sverige intar en mer aktiv roll i EU och verkar för att nivån på djurskyddsarbetet förbättras i alla medlemsstater.

Djurhållning

De senaste åren har det rapporterats om vanskötsel av djur, exempelvis på gårdar som bryter mot djurskyddslagen och lantbrukare som har dömts för djurplågeri. Det man ska komma ihåg är att det enbart är en mycket liten andel av Sveriges lantbrukare som står för misskötsel av djur. Oavsett den lilla andel som missköter sig, drar det en skugga över hela branschen. För oss moderater är det viktigt att alla djur som innefattas i lantbruk har ett gott liv och kan bete sig naturligt. De ska inte utsättas för fysiskt eller psykiskt lidande under sin livstid. För att uppnå detta är det viktigt med tillsyn och kontroll av att djurskyddslagstiftningen följs i alla led.

Slakt och bedövning

De allra flesta djuren i Sverige föds upp och slaktas på ett bra sätt. Svenskt jordbruk och livsmedelsproduktion är bland de bästa i världen, oavsett om det handlar om djur-omsorg, miljöhänsyn eller kvalitet.

Tyvärr förekommer dock ibland brister som måste åtgärdas. Medias granskning av vanvårdade djur på gårdar och slakterier är ohygglig. Moderaterna vill inte försvåra för den överväldigande majoritet av jordbrukare som tar hand om sina djur på bästa sätt –

däremot vill vi sätta stopp för det fåtal aktörer som upprepade gånger begår övergrepp. För dem behövs det nya regler för att skydda djuren.

Jämte ett ökat samarbete mellan myndigheterna och näringsidkare för att tidigare upptäcka och åtgärda brister i djurhållningen, samt ett aktivt arbete på EU-nivå för likvärdiga krav i hela unionen, anser Moderaterna att nya regler behöver införas.

Moderaterna vill därför att kameraövervakning på slakterier som saknar ständig bemanning av Livsmedelsverkets veterinärer ska utredas. Syftet är att se till att djurskyddsbestämmelserna tillämpas på rätt sätt.

I en rapport från EU-kommissionen framkommer det att en betydande del av nötkreaturen slaktas utan bedövning inom EU. I Sverige är det förbjudet att genomföra slakt på djur utan bedövning. Det är dock tillåtet i flera andra EU-länder samt länder utanför EU, vilket gör det enkelt att importera kött som kommer från djur som slaktats utan bedövning till Sverige. Idag köper många svenskar därför kött utan vetskap om vilken slaktmetod som har använts. Idag syns det inte tydligt på köttets förpackningar i handeln ifall det kommer från djur som slaktats utan bedövning. Det gör det svårt för konsumenten att välja eller välja bort sådant kött. Moderaterna anser därför att Sverige bör verka inom EU för att importerat kött som kommer från djur som slaktats utan bedövning ska märkas med tydlig information om detta vid försäljning.

Koldioxidbedövning är den vanligaste formen av bedövning vid slakt av grisar vid större slakterier (metoden används även vid bedövning av värphönan, kycklingar och minkar). Metoden leder dock till att djuren utsätts för stress och smärta. Idag finns ingen ersättningsmetod. Moderaterna anser att alternativ till koldioxidbedövning behöver utredas.

Illegal import av sällskapsdjur

Den organiserade hundsmugglingen har växt i takt med pandemin då allt fler vill skaffa hund. Svenska hunduppfödare har helt enkelt inte hunnit med efterfrågan. Tullverket har ett flertal gånger gått ut och varnat för smuggelvalpar.

Smugglingen medför ofta att hundarna tvingas utstå långa och tuffa transporter, sällan är vaccinerade och avmaskade och därför kan bära på sjukdomar. Spridning av smittsamma sjukdomar från insmugglade djur riskerar därmed att öka.

Dessa hundar säljs avsevärt mycket billigare med falska papper och identiteter. Att köpa en smuggelhund är straffbart. Polisen har också kunnat påvisa att det finns kopplingar till grov organiserad brottslighet med ytterligare smuggling av narkotika. Tullverket får idag avvisa hundar när de kommer till gränsen. De får dock inte besluta om omhändertagande eftersom endast veterinär har den beslutsrätten. Moderaterna anser att detta bör förändras, så att Tullverket ges möjlighet att själv besluta om omhändertagande.

Förslaget om en ny samlad djurhälsolagstiftning som nu bereds riskerar dessutom att ytterligare försvåra arbetet med att stoppa hundsmuggling. Tullverket skulle inte ha rätt att stoppa ett fordon för att söka efter hundar.

Det innebär förlängt lidande. Moderaterna anser att Tullverket ska ha rätt att beslagta djur utan veterinärbesiktning, och att djurplågerlagstiftningen bör vara möjlig att applicera i förekommande fall. Det bör också införas ett importtillstånd.

För yrkesmässig import krävs i vissa fall härstamningsintyg och import- och exporttillstånd. Moderaterna anser att kraven på detta i vissa fall bör vidgas till att omfatta även import som genomförs av privatpersoner.

Djurskydd inom EU och djurtransporter

2018 presenterade Europeiska revisionsrätten en rapport i vilken de granskade hur EU:s strategi för djurskydd har fungerat. De fann till exempel att de flesta grisar i andra EU-länder blir av med sin knorr, trots att det är förbjudet med så kallad rutinmässig svanskupering. Detta leder inte bara till onödigt lidande för grisarna utan även till en försämrad konkurrenssituation för svenska grisbönder som inte ägnar sig åt rutinmässig svanskupering. Regeringen måste verka för att förbudet för svanskupering av grisar i EU efterlevs.

Vidare var det vanligt att transporter av djur överskred de satta tidsgränserna, vilket är oacceptabelt. Då detta offentliggjordes uppmanade EU-parlamentet kommissionen att bli tuffare och straffa de medlemsländer som inte har implementerat lagarna på rätt sätt eller följer upp att de efterlevs genom god tillsyn. Moderaterna anser att detta är frågor i vilka Sverige ska vara aktivt så att inte bara svenska lantbruksdjur utan alla kossor, grisar och höns inom EU får ökat skydd. Det bör också övervägas om EU kan påverka djurtransporter utanför EU, till exempel genom krav vid import.

Det är också något som skulle förbättra situationen för svenska djurbönder. Med tanke på de höga krav vi ställer på våra djurs välmående, finns det en risk att kostnaderna för att efterleva våra lagar är mycket högre än hos andra länder utan att lantbruket kan ta betalt för detta. Det kan innebära att produkterna ersätts med import av kött. Detta är en utveckling som vi dessvärre har sett på andra områden. Redan idag är varannan tugga kött vi äter importerad från djur som har levt under betydligt sämre förhållanden än våra svenska. Med en sådan utveckling, där svenska regelverk leder till att svensk produktion slås ut, har vi inte vunnit någonting. Därför är det viktigt att Sverige driver på i dessa frågor så att djurskyddet stärks i hela EU. Då det gäller djurtransporter är det också viktigt att dessa granskas oftare inom Sverige. Enligt uppgift sker dessa kontroller sällan, vilket naturligtvis inte är rimligt.

Antibiotikaanvändning

Sverige har bland världens högst ställda krav på djurskydd. Det är vi stolta över. Det goda djurskyddet innebär att våra djur är friskare och får avsevärt mindre antibiotika jämfört med andra länders. Detta är viktigt. Överkonsumtion av antibiotika innebär en risk för att det bildas multiresistenta bakterier som kan överföras till oss människor. Det europeiska smittskyddsinstitutet bedömer att hela 25 000 dödsfall per år, bara inom EU, beror på sådana bakterier. Moderaterna välkomnar därför EU:s nya förordning om veterinärmedicinska läkemedel som striktare reglerar användningen av antibiotika i djur. Nu gäller det att se till att den nya lagen efterlevs av samtliga medlemsländer. Det är därför viktigt att lagen följs upp och utvärderas systematiskt. Detta bör regeringen driva i EU.

Forskning med djurfria metoder

År 2010 antog Europaparlamentet det så kallade djurförsöksdirektivet (2010/63/EU). Syftet med direktivet är att de försök som idag görs på levande djur, i antingen vetenskapliga eller utbildningsmässiga sammanhang, ska ersättas med djurfria metoder där så är möjligt. Nederländerna har antagit en strategi för detta. Den innebär att de fram till 2025 ska ha fasat ut många av djurförsöken samt ha antagit olika handlingsplaner för

att minska djurförsök inom bland annat grundforskning. Nederländernas initiativ är mycket intressant ur flera aspekter såsom etik, effektivitet och ekonomi. Det är också högst rimligt eftersom det idag finns alternativa sätt att utveckla nya läkemedel som är mer effektiva och som dessutom kan korta processerna för framtagande av desamma. Det kan vara via studier på levande celler i provrör eller genom beräkningsmodeller i datorn. Det innebär att fler sjuka får hjälp snabbare och till en avsevärt lägre kostnad för läkemedelsutveckling. Dock behövs mer forskning på området.

I vår forskningsmotion (2020/21:3834) har vi därför satsat och redovisat extra medel för detta svenska styrkeområde. Vi gör det dels för att djurfria forskningsmetoder förkortar djurs lidande, dels för att de ger snabbare tillgång för människa och djur till såväl nya läkemedel som medicinsk teknik.

Nederländernas djurförsöksstrategi, som nämns ovan, innefattar de så kallade 3R:en, där bokstaven R står för replace, refine och reduce. Alliansregeringen verkställde att ett 3R-center kom på plats vid Statens jordbruksverk. Av Jordbruksverkets regleringsbrev framgår vilka uppgifter centret ska arbeta med samt vilken budget de har att röra sig med.

Moderaterna anser att Sverige ska följa Nederländerna och utarbeta en strategi för forskningsfria djurförsök. Detta för att de försök som i dag görs på levande djur – i antingen vetenskapliga eller utbildningsmässiga sammanhang – ska ersättas med djurfria metoder där så är möjligt och lämpligt.

Djursjukvård

Allt fler ser sitt husdjur som en familjemedlem och om de blir sjuka vill människor ha likvärdig vård, var man än bor i landet. Sommartid stänger dock flera djursjukhus ned sin jourverksamhet på grund av bristen på veterinärer och djursjukvårdare. Detta innebär att våra husdjur riskerar onödigt lidande och i allra värsta fall avlider, för att de inte får rätt vård i rätt tid. Husdjur och lantbruk med djurhållning ska få den djursjukvård som behövs. När det gäller kompetensförsörjningen för svensk djursjukvård råder det minst sagt ett krisläge där bristen på både veterinärer, djursjukvårdare och djurvårdare är enorm. Samtidigt vill många utbilda sig, så söktrycket på utbildningsplatserna är stort. För exempelvis veterinärutbildningen finns det endast 100 utbildningsplatser på Sveriges lantbruksuniversitet, SLU, som är den enda utbildningsanordnaren. Det innebär ca 15 sökande per plats. Rekryteringsbehoven är dock långt större. Vi moderater anser att antalet utbildningsplatser på SLU för veterinärprogrammet och för djursjukskötprogrammet därför behöver utökas med 10 respektive 20 platser. Vi vill också återinföra så kallade snabbspår för djursjukskötare. Det räcker dock inte. Vi behöver också höja kvaliteten på gymnasieutbildningen till djurvårdare. Det är en yrkeskategori som motsvarar undersköterskorna inom sjukvården för människor. Idag är en djurvårdares befogenheter mycket begränsade, trots att utbildningen är lika omfattande som undersköterskans. Vi anser inte att det är rimligt att en undersköterska får utföra mer sjukvårdsinsatser på en människa än vad en djurvårdare får göra på ett djur. Idag får dock djurvårdare jobba med utökade arbetsuppgifter enligt undantag från behandlingsförbudet, just för att man såg behovet, men detta undantag gäller bara till och med den 31 december 2023. Det är undantag som vi tycker ska permanentas. Vi anser också att man bör se över djursjukvården så att arbetsuppgifterna för olika yrkeskategorier stämmer bättre överens med dagens behov.

Med dagens reglemente ska journalföring inom djursjukvård upprättas på svenska. För att underlätta arbetet för veterinärer som kommer från annat EU-land eller tredjeland, som utgör ett viktigt tillskott för att minska personalbristen inom svensk djursjukvård, anser vi moderater att journalföring också ska kunna ske på engelska.

Djurrättsaktivism

Sveriges bönder upplever en allt större rädsla för att deras djurbesättningar ska skadas av så kallade djurrättsaktivister. Enligt en enkät från Lantbrukarnas Riksförbund upplever bönderna att attacker från djurrättsaktivister riktade mot bönder har ökat de senaste två åren. Enligt undersökningen handlar djurrättsaktivisternas attacker om intrång i bostäder, skadegörelse, telefonterror, misshandel och hot. Tidigare var det framför allt mink- och pälsdjursuppfödare som drabbades av djurrättsaktivisterna, men numera drabbas även mjölkbönder, äggproducenter, hästägare och fiskodlare. Risken för att utsättas för brott utgör naturligtvis en stor psykisk belastning för bönderna, men det kan också vara allvarligt för djuren. Det medför inte bara stress för djuren, utan risken för smittspridning av virus och bakterier ökar också i samband med intrång. Det förekommer dessutom att aktivister släpper djur lösa. Det är inte heller att värna om djuren då djur som farmas har mycket stora problem att överleva i det fria. Moderaterna vill på olika sätt skärpa lagen om olaga intrång och straffen för brott som är kopplade till djurrättsaktivism. Detta skriver vi mer om i vår landsbygdsmotion, men vi vill i detta sammanhang särskilt uppmärksamma de problem som djurrättsaktivism kan få för djuren.

Handel med levande djur och djurmarknader

Illegal handel med utrotningshotade djur, reptiler, uppstoppade djur samt smycken, naturmediciner och souvenirer gjorda av material från hotade djur omsätter mångmiljardbelopp och är olagligt i Sverige. Brott mot reglerna är straffbart enligt svensk lag. För att motverka den illegala handeln finns en internationell överenskommelse om handel med hotade arter, Cites, där avsikten är att få kontroll över den lagliga handeln och därmed motverka den olagliga. Sverige är ett av de 182 länder som har skrivit under Citeskonventionen och den har införlivats i EU:s och i svensk lagstiftning.

Vi moderater menar att genomförandet av Citeskonventionen ska följas upp i större utsträckning och att Sverige bör verka för att varje land som skrivit under Cites också genomför det som konventionen stipulerar.

Utifrån flera aspekter är djurmarknader i Kina, där alla möjliga djurarter förekommer, oacceptabla. Djur behandlas brutalt och minst sagt oetiskt när flera olika djurarter, innan de dödas på makabra sätt, tvingas sitta på varandra i trånga burar och plågas. Risken för smitta av olika sjukdomar och virus är också stor på grund av att grundläggande hygien saknas, värme och att en mycket nära kontakt mellan djur och människor förekommer i hög utsträckning. I samband med spridningen av covid-19 införde Kina ett tillfälligt totalförbud av handel med vilda djur, men efter lättnader av restriktionerna som följde efter virusutbrottet har man återigen öppnat djurmarknaderna. För att stoppa djurs lidande och förebygga smittspridning av olika virus måste dessa djurmarknader motverkas.

Vi moderater anser därför att Sverige ska verka för att EU ska vara tydligt i sina kontakter med Kina med att WHO:s riktlinjer och rekommendationer ska följas och att dessa djurmarknader måste förbjudas.

Handeln med elfenben från tjuvjagade elefanter måste stoppas. Storbritannien har antagit en av världens starkaste lagstiftningar mot elfenbenshandel. Kina, USA och Singapore har också vidtagit åtgärder för att stänga sina elfenbensmarknader. Kvar finns EU som istället har hindrat insatser för att stänga EU-marknaden. Huvudregeln är förvisso att alla kommersiella aktiviteter med elfenben är förbjudna, men det finns fortfarande undantag. Detta trots att kriminella nätverk utnyttjar EU:s lagliga elfenbensmarknad. Att EU inte vidtar åtgärder skickar också en tydlig signal om att elfenben är en accepterad konsumtionsvara, vilket spär på efterfrågan. I genomsnitt dödas 55 elefanter per dag genom tjuvjakt och handeln i EU med äldre elfenbensföremål utnyttjas av kriminella nätverk för att föra ut nya elfenben från tjuvjagade elefanter. Elefanterna klassas som en sårbar art med en kvarvarande population på ca 415 000 individer. Så länge det finns en marknad för elfenben uppmuntras jakten och i nuläget pågår både legal och illegal elfenbenshandel inom och genom export från EU. Vi moderater anser att Sverige måste göra ett tydligt ställningstagande att EU:s elfenbensmarknad ska stängas. Om kriminella nätverk utnyttjar de undantag som finns måste dessa ses över och ytterst tas bort. Vi vill att regeringen ska föra fram det i kommande diskussioner inom EU. Detta för att bevara mångfald och bidra till en hållbar utveckling i afrikanska länder samt ge dem större möjligheter att bevara elefanterna.

Jessica Rosencrantz (M)

John Widegren (M)

Betty Malmberg (M)

Marléne Lund Kopparklint (M)